

ЗАКОН ЗА КУЛТУРАТА

“Сл.весник на Р Македонија” бр. 59/03 од 18.09.2003 година
(Пречистен текст)

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

(1) Со овој закон се утврдуваат основите на културата како темелна вредност на Република Македонија (во натамошниот текст: Република), облиците на остварување на културата, начинот и условите на нејзиното финансирање, како и други прашања од интерес за културата.

(2) Културата, во смисла на овој закон, ги опфаќа: творештвото, објавувањето на уметничкото творештво и заштитата и користењето на творештвото.

Член 2

(1) Републиката ја поттикнува и помага културата, особено преку:

1. Поволни услови за остварување на културни вредности;
2. Посебни услови за основање и работа на субјектите во културата;
3. Еднакви услови за изразување, негување и афирмирање на културниот идентитет на заедниците во Републиката;
4. Стимулативна даночна и царинска политика;
5. Посебни права од работен однос во културата;
6. Обезбедување и заштита на оригинали или примероци, односно документација на објавени дела во оригинал и електронски облик, преку откуп, задолжително чување и заштита на ликовни дела и публикации, обезбедување и заштита на филмови и филмски материјал, документација за музички и сценско-уметнички дела, документација за изведени архитектонски дела и слично;
7. Утврдување и доделување на републички награди и признанија во областа на културата;
8. Стипендирање кадри во областа на културата и
9. Осигурување особено на истакнати уметници, ретки и скапи инструменти, предмети и објекти од културно и историско значење и слично.

(2) Републиката го гарантира остварувањето на културата преку утврдување на националниот интерес на Републиката во културата и обезбедување услови за негово остварување, согласно со овој закон.

(3) Републиката, исто така, го гарантира остварувањето на културата на сите заедници преку обезбедување еднакви услови за нивно остварување, согласно со овој закон.

Член 3

Секој може да ја остварува културата како поединечен, локален и национален интерес, со профитна или непрофитна цел, согласно со закон.

Член 4

(1) Секој има право независно од возраста, образованието, верската, етничката или друга припадност, на слободно творештво, непрофесионално или професионално, како и право на образование за областа култура.

(2) Правата што произлегуваат од творештвото се обезбедуваат со моралните, материјалните и другите права на авторите и на носителите на сродните права, утврдени со закон.

Член 5

(1) Објавувањето дела од областа на уметничкото творештво и заштита и користењето на материјалното и духовното творештво на сите граѓани во Републиката (во натамошниот текст: културното богатство) се врши преку соодветни дејности, утврдени со овој закон.

(2) Дел од културното богатство, во смисла на став (1) од овој член, чија заштита како трајна вредност е од јавен интерес од значење за историјата, културата, уметноста, науката и техниката (во натамошниот текст: културно наследство) се заштитува според посебен закон.

(3) Дејностите од ставот (1) на овој член може да ги остварува секој, под еднакви услови, утврдени со закон.

Оддел 1

ПОЕДИНЕЧЕН ИНТЕРЕС ВО КУЛТУРАТА

Член 6

Поединечен интерес во културата, во смисла на овој закон, е културата што ја остваруваат уметници, установи и други правни и други физички лица врз основа на сопствена одлука и средства.

Оддел 2

ЛОКАЛЕН ИНТЕРЕС ВО КУЛТУРАТА

Член 7

(1) Локален интерес во културата, во смисла на овој закон, е културата што е јавен интерес од локално значење за граѓаните во единиците на локалната самоуправа.

(2) Локалниот интерес во културата, неговиот обем и неговото остварување се утврдуваат со општите акти на единиците на локалната самоуправа.

(3) Локалниот интерес во културата се финансира согласно со програмата за култура што ја донесува советот на единицата на локалната самоуправа, согласно со закон.

(4) Локалниот интерес во културата се остварува согласно со овој закон, прописите за локалната самоуправа и за одделните дејности во културата.

Оддел 3

НАЦИОНАЛЕН ИНТЕРЕС ВО КУЛТУРАТА

Член 8

(1) Национален интерес во културата, во смисла на овој закон, е културата што е јавен интерес за сите граѓани во Републиката и е неопходно нејзиното континуирано вршење, како и достапност на сите граѓани под еднакви услови.

(2) Националниот интерес во културата опфаќа:

1. Создавање кадровски, материјални и други услови за континуирано остварување на културата;
2. Овозможување услови за остварување и заштита на врвни културни вредности;
3. Поттикнување на разновидноста и разноличноста во културата;
4. Обезбедување услови за достапност на граѓаните до културните вредности и нивно масовно користење;
5. Обезбедување услови за остварување и за заштита на културниот идентитет на заедниците во Република Македонија;
6. Грижа за културниот развој: и остварување на културните права на македонското малцинство надвор од Република Македонија привремено вработени во странство и иселениците од Република Македонија без разлика на нивната етничка припадност;
7. Создавање услови за рамномерен културен развој во Републиката;
8. Афирмација на културата и културните различности од Републиката во странство и
9. Културолошки истражувања.

(3) Националниот интерес во културата го остваруваат националните установи и други субјекти согласно со овој закон.

3.1. Национална програма

Член 9

(1) За утврдување на среднорочни развојни насоки за остварување на националниот интерес во културата Собранието на Република Македонија донесува национална програма за културата за период од четири години (во натамошниот текст: Национална програма).

(2) Во Националната програма особено се утврдуваат:

1. Целите и приоритетите на културната политика;
2. Насоки за развој на мрежата на националните установи;
3. Правни и финансиски мерки за развој на културата;
4. Принципите и целите на меѓународната културна соработка;
5. Проекција на потребите од кадри за културата, почитувајќи го принципот на соодветна и правична застапеност на граѓаните кои припаѓаат на сите заедници;

6.Насоките за културолошки истражувања и

7.Позначајните инвестициони вложувања во културата и слично.

(3)Предлогот на Националната програма се става на јавна расправа, пред да биде доставена до Собранието на Република Македонија за донесување.

(4)Националната програма за културата ја разгледува и дава мислење и Комитетот за односи меѓу заедниците.

Член 10

(1)За реализација на Националната програма се донесуваат годишни програми за остварување на националниот интерес во културата (во натамошниот текст: годишна програма).

(2)Министерот за култура ја донесува годишната програма со која ги утврдува програмите и проектите што се од национален интерес во културата, во рамките на средствата определени во Буџетот на Република Македонија за тековната година, при што да се има предвид мултикултурната димензија и мултикултурниот карактер на општеството.

(3)Министерствата во рамките на нивните законски надлежности учествуваат во реализацијата на Националната програма.

3.2. Совет за култура

Член 11

(1)Во Министерството за култура се основа Совет за култура како стручно и советодавно тело на министерот за култура.

(2)Членовите на Советот ги именува министерот за култура, од редот на истакнати уметници, стручни лица од областа на културата и од јавниот и општествениот живот, по принципот на стручност и компетентност и на соодветната и правична застапеност на граѓаните, кои припаѓаат на сите заедници, за време на мандатот на министерот за култура.

(3)Советот за култура му дава мислење на министерот за култура по прашања од неговата надлежност.

(4)Министерот за култура може да основа и други стручни и советодавни тела и да именува надворешни соработници за подготовка на годишната програма, за други прашања од неговата надлежност утврдени со овој закон или за реализација на определени проекти од национално значење за културата. Со актот за основање на телата, односно именување на надворешните соработници се определуваат задачите и роковите за нивното извршување имајќи ја предвид соодветната и правичната застапеност на сите заедници.

(5)На членовите на телата и на соработниците од ставовите (1) и (4) на овој член, за работата им следува соодветен надомест, што го определува министерот за култура.

II. ОСТВАРУВАЊЕ НА КУЛТУРАТА

Член 12

Културата ја остваруваат уметници, самостојни уметници, јавни и приватни установи, други правни и други физички лица.

Оддел 1

УМЕТНИК

Член 13

Уметник, во смисла на овој закон, е секое физичко лице кое создава авторско дело од областа на уметничкото творештво или изведува авторско дело, односно дело од народното творештво, независно од образованието, правниот статус, регистрацијата, државјанството, друг вид припадност итн.

1.1. Самостоен уметник

Член 14

Ако уметникот творештвото го остварува професионално, како единствено занимање и доколку согласно со овој закон и со прописите за трговските друштва се регистрира за вршење на уметничка дејност, стекнува статус на самостоен уметник и права од работен однос, согласно со овој закон и со прописите за трговските друштва (во натамошниот текст: самостоен уметник).

Член 15

(1) Самостојниот уметник се регистрира во надлежен регистарски суд, ако има деловна способност, постојано живеалиште во Републиката и ако не е регистриран за вршење друга дејност.

(2) Називот на самостојниот уметник ги содржи: ознаката „самостоен уметник“, видот на уметничкото творештво, неговото лично име и презиме и евентуално неговиот псевдоним.

Член 16

(1) Со цел да се обезбедат поповолни услови за творење на самостојниот уметник, по пат на годишен конкурс, може да му се доделат месечни надоместоци од средства од Буџетот на Република Македонија, за придонесите за здравствено, пензиско и инвалидско осигурување и за персоналниот данок на доход, за што одлучува министерот за култура, почитувајќи го принципот на соодветна и правична застапеност на граѓаните кои припаѓаат на сите заедници. Условите, во зависност од видот, обемот и квалитетот на творештвото, критериумите и постапката за доделување на месечниот надоместок поблиску ги утврдува со општ акт министерот за култура.

(2) Министерот за култура може да определи и други поволности за самостојните уметници во рамките на годишната програма.

(3) Предлог за обезбедување на поповолни услови за творење на самостојниот уметник до министерот за култура го доставува комисија основана согласно со став (4) од членот 11 на овој закон, за спроведување на конкурсот од став (1) на овој член.

Член 17

Самостојните уметници можат да основаат свое здружение согласно со општите прописи за здруженијата на граѓани, заради остварување и заштита на нивните интереси пред надлежните државни органи.

Оддел 2

УСТАНОВА

Член 18

(1) Установа, во смисла на овој закон, е правно лице што врши дејност од областа на културата, со непрофитна цел.

(2) Непрофитна цел, во смисла на овој закон, е кога правното лице, согласно со актот за основање, остварената разлика меѓу приходите и расходите од вршењето на дејноста од областа на културата ја вложува во истата дејност, а платите и другите надоместоци на работниците не надминуваат повеќе од 30% од висината на платите за соодветниот вид занимање и надоместоците утврдени со колективен договор.

(3) Установата го стекнува својството на правно лице со упис во надлежниот регистарски суд.

2.1.Основање на установата

Член 19

(1) Установа основа физичко или правно лице под услови утврдени со закон.

(2) Установа може да основа и странско физичко или правно лице под услови утврдени со закон.

(3) Со закон можат да бидат утврдени посебни услови за основање установи за одделни дејности од областа на културата.

Член 20

(1) Установата, според основачот, може да биде приватна или јавна.

(2) Јавната установа може да биде локална кога ја основа единицата на локалната самоуправа (во натамошниот текст: општинска- градска) или национална, кога ја основа државата.

(3) Приватната установа ја основаат физички или правни лица.

Член 21

(1) Основачот донесува акт за основање на установата. Со актот за основање се утврдуваат обликот, траењето, називот, седиштето, дејноста,

средствата и имотот за работа, организацијата, раководењето и управувањето со установата.

(2) Со актот за основање се именува и лице кое ќе ги води работите до конституирање на установата и се определува рок за нејзино конституирање.

(3) Називот на установата ја содржи ознаката „национална, односно општинска- градска, односно приватна установа“ и други ознаки како: дејноста за која што е регистрирана, нејзиното седиште и други додатоци (цртежи, слики и слично) за поблиско одбележување на нејзината работа. Називот може да се употребува и како стоковен жиг, доколку со закон поинаку не е определено.

2.2. Работа на установата

Член 22

(1) Со закон можат да бидат утврдени посебни услови за работа на установа во вршењето одделна дејност од областа на културата.

(2) За исполнување на условите од ставот (1) на овој член, министерот за култура донесува решение во рок од 30 дена од добивањето на барањето. Доколку не донесе решение во овој рок, се смета дека е донесено позитивно решение.

(3) Против решението од ставот (2) на овој член, може да се поднесе жалба до Владата на Република Македонија. Жалбата не го одлага решението.

(4) Установата може да почне со работа по правосилноста на решението од ставот (2) на овој член.

2.3. Престанок на установата

Член 23

Основачот одлучува за престанок на установата доколку истата не ја врши дејноста утврдена со актот за основање и закон, или престане интересот за чие остварување е основана. Имотот, правата и обврските на установата ги презема основачот.

2.4. Национална установа

2.4.1. Основање, работа и престанок

Член 24

(1) За остварување на националниот интерес во културата, Владата на Република Македонија со одлука основа национални установи, доколку со закон за одделна дејност во културата поинаку не е определено.

(2) Називот на националната установа содржи „Република Македонија“, како и други соодветни ознаки пропишани за установа согласно со закон.

(3) При основањето на национални установи Владата на Република Македонија се грижи за унапредувањето и афирмирањето на културата на сите заедници.

Член 25

(1) Националната установа од областа на културата има статут со кој се уредува работата и организацијата на установата и обезбедувањето јавност во нејзината работа. Со статутот особено се утврдуваат дејноста, организацијата, името, седиштето, предметот на работа и други прашања што се од значење за установата утврдени со овој и друг закон.

(2) Министерот за култура дава согласност на статутот од ставот (1) на овој член.

(3) За проширување на дејноста и за други статусни промени на националните установи одлучува Владата на Република Македонија, доколку со закон поинаку не е определено.

Член 26

(1) Во случај на настанување услови за отпочнување постапка за стечај на национална установа, Владата на Република Македонија е должна да преземе мерки за обезбедување услови за непречено работење на установата и да даде гаранција за исполнување на обврските на установата спрема трети лица.

(2) Владата на Република Македонија може да одлучи да отпочне постапка за стечај на национална установа, ако и покрај преземените мерки од ставот (1) на овој член не може да се обезбеди остварување на функцијата за која што таа е основана. Во случај на стечај на национална установа, се применуваат општите прописи за стечај на јавните претпријатија.

2.4.2. Органи

Член 27

Органи на национална установа се директор и управен одбор.

Член 28

(1) Орган на раководење на национална установа е директор.

(2) Директорот на националната установа:

1. Ја води работата на националната установа;
2. Ја застапува установата и одговара за материјално-финансиското работење и за законитоста и економичноста на нејзината работа;
3. Донесува годишна програма за работа на националната установа по претходна согласност на управниот одбор;
4. Ги извршува одлуките на управниот одбор;
5. Донесува акт за систематизација и организација на работните места, односно акт за распределба на плати;
6. Донесува акти во врска со работниот однос на вработените согласно со закон;
7. Избира и разрешува уметнички, односно програмски директор по пат на Конкурс и други раководни работници, согласно со статутот;
8. Формира уметничка, односно стручен совет и други советодавни тела (трајни и повremени), согласно со статутот и
9. Врши и други работи согласно со закон и статут.

(3) Во националната установа покрај директорот се избира и уметнички, односно програмски директор кој ја води реализацијата на уметничката, односно стручната работа на установата и за истата е одговорен. Со актот за основање и статутот можат да се предвидат и повеќе уметнички, односно програмски директори.

(4) По исклучок од ставот (3) на овој член во националните установи со актот за основање, односно статутот, може да се предвиди дека исто лице може да ја врши функцијата на директор и на уметнички, односно програмски директор. Во таков случај лицето треба да ги исполнува условите за вршење на двете функции.

Член 29

(1) Директорите на националната установа од членот 28 ставови (1) и (3) на овој закон се избираат по пат на јавен конкурс, што се објавува преку средствата за јавно информирање.

(2) Директорите од ставот (1) на овој член се избираат за време од четири години и може повторно да бидат избрани.

(3) Посебните услови за избор на директори од ставот (1) на овој член се утврдуваат со статутот на установата.

Член 30

(1) Конкурсот за директор го распишува Министерството за култура. Кандидатите за директори на конкурсот задолжително доставуваат свој предлог на програма за работа и развој на установата.

(2) Министерот за култура го избира и разрешува директорот најдоцна три месеци пред истекот на мандатот на претходниот директор.

Член 31

Конкурсот за уметнички, односно програмски директор го распишува директорот на националната установа.

Член 32

(1) Директор на национална установа може да биде разрешен и пред истекот на мандатот за којшто е избран.

(2) Директорот може да биде разрешен:

1. На лично барање;

2. Ако не ја остварува програмата за работа на установата;

3. Ајсо по негова вина е нанесена штета на установата и

4. Ако не работи во согласност со закон и статут и во други случаи предвидени со закон.

(3) Условите и постапката за разрешување уметнички, односно Програмски директор се уредуваат со статутот на националната установа.

Член 33

(1) Во случај кога не е избран директор на национална установа или предвреме му престанал мандатот, министерот за култура веднаш именува вршител на должноста директор, без конкурс, од редот на вработените.

(2) Вршителот на должноста директор ги има сите права и обврски на директор на национална установа.

(3) Вршителот на должноста директор, се именува за време до изборот на директор на националната установа, а најдолго за шест месеци.

(4) Министерството за култура, веднаш по именувањето вршител на должноста директор, распишува конкурс за директор.

Член 34

(1) Орган на управување на национална установа е управниот одбор.

(2) Управниот одбор го сочинуваат пет претставници кои ги Именува и разрешува министерот за култура, од кои двајца се претставници од редот на истакнати поединци од областа на културата, еден е од локалната самоуправа и двајца претставници од вработените во установата. Во установа со помалку од десет вработени, во управниот одбор се именува еден член од вработените, еден од локалната самоуправа и три члена од редот на истакнати поединци од областа на културата. Претставникот на локалната самоуправа во управниот одбор го предлага градоначалникот на единицата на локалната самоуправа каде што се наоѓа седиштето на установата.

(3) Претседателот и членовите на управниот одбор на национална установа се именуваат врз принцип на стручност и компетентност, за време од четири години и може повторно да бидат именувани. Претседателот и членовите на управниот одбор можат да бидат разрешени пред истекот на мандатот доколку работат спротивно на закон или установата не ја остварува својата функција.

(4) На претседателот и на членовите на управниот одбор им следува соодветен надомест што го определува министерот за култура.

Член 35

(1) Управниот одбор на национална установа:

1. Донесува статут;

2. Ги утврдува политиката и принципите за развој и работа на установата;

3. Дава согласност на годишната програма на установата по предлог на директорот;

4. Го усвојува годишниот извештај за работата на установата по предлог на директорот;

5. Дава согласност на актот за организација на работата и систематизација на работните места на установата и правилникот за плати;

6. Донесува документи за финансиското работење на установата, согласно со прописите за материјално и финансиско работење;

7. Одлучува во втор степен за решенија што ги донесува директорот;

8. Дава образложен Предлог на министерот за култура за разрешување на директорот;

9. Донесува деловник за својата работа и

10. Врши други работи утврдени со закон и статут.

(2) Со работата на управниот одбор раководи претседателот согласно со Деловникот за работа на управниот одбор. Управниот одбор одлучува со мнозинство гласови од вкупниот број членови.

Член 36

Со статутот на националната установа поблиску се утврдуваат и надлежностите и работата на органите на националната установа, условите под кои лица нема да можат да бидат избрани за директор или за претседател и член на управен одбор на национална установа, условите за предвременно разрешување на претседател и член на управниот одбор на установата и други прашања утврдени со закон и актот за основање.

Член 37

Одредбите од овој закон што се однесуваат на национална установа, соодветно се применуваат и на општинска- градска установа, особено за основање, работа, раководење, управување, одлучување и финансирање на националната установа, како и за правата од работен однос на вработените во националната установа, доколку со Законот за локалната самоуправа или со закон за одделна дејност во културата поинаку не е утврдено.

2.4.3. Фондови за културата

Член 38

Заради финансирање одделни сложени и обемни работи од областа на културата може да се основаат фондови за културата, како национални установи, според одредбите утврдени за национални установи.

Оддел 3

ДРУГО ПРАВНО ЛИЦЕ

Член 39

(1) Друго правно лице, во смисла на овој закон, е претпријатие и трговско друштво регистрирано за вршење дејност од областа на културата и правно лице што покрај регистрацијата за вршење дејност од друга област, е регистрирано и за вршење дејност од областа на културата. Дејноста од областа на културата се врши во посебно организиран дел, под услови утврдени со закон за вршење на дејноста.

(2) Како друго правно лице, во смисла на овој закон, се смета и здружение на граѓани од областа на културата како друштво, заедница, сојуз и слично, што се основа и работи според прописите за здруженијата на граѓани.

(3) Посебните услови за основање и работа на установа од членовите 19 став (2) и 22 став (1) на овој закон, соодветно се однесуваат и на другото правно лице.

3.1. Фондации во културата

Член 40

(1) Како друго правно лице, во смисла на овој закон, се сметаат и фондациите во областа на културата.

(2) Фондации во културата можат да основаат едно или повеќе физички или правни лица, како непрофитни и невладини организации, со својство на правно лице заради финансирање поединечни интереси во културата.

(3) Фондациите во културата се основаат и работат според прописите за фондации.

Оддел 4

ДРУГО ФИЗИЧКО ЛИЦЕ

Член 41

Друго физичко лице, во смисла на овој закон е ученик, студент и друго лице кое се образува, односно остручува за потребите на културата, како и научен работник кој врши научна дејност во областа на културата.

Оддел 5

ЗАЕДНИЧКИ ОДРЕДБИ

Член 42

Национален интерес во културата може да се остварува и преку концесија. За концесијата се применуваат прописите за концесија.

Член 43

Секое правно лице може без регистрација да врши и дејност од областа на културата, ако истата е во функција на остварување на дејноста за која е регистрирано, доколку со закон поинаку не е определено.

III. ДЕЈНОСТИ ОД ОБЛАСТА НА КУЛТУРАТА

Член 44

Дејности од областа на културата, во смисла на овој закон, се дејности за објавување и дејности за заштита и користење.

Член 45

Дејностите од областа на културата се вршат согласно со прописите за авторското право и сродните права.

Член 46

Печатењето публикации, техничката обработка, дистрибуција и прикажување на филмови, прометот на движно и недвижно културно богатство (како дела на ликовната уметност, книги, видео-ленти, антиквитети и слично), како и умножувањето на оригинално ликовно дело, поштенска и таксена марка, календар, каталог и проспект (освен доколку промовираат културни вредности), програма, леток, именик, адресар, образец и слични публикации, не се смета за дејности од областа на културата, во смисла на овој закон.

Оддел 1

ДЕЈНОСТИ ЗА ОБЈАВУВАЊЕ

Член 47

(1) Дејности за објавување, во смисла на овој закон се:

1. Издавачката дејност;

2. Музичката дејност;

3. Драмската, оперската, балетската и играорната дејност (во натамошниот текст: сценско- уметничка дејност);

4. Филмската дејност;

5. Галериската дејност;

6. Дејноста на домови на културата и

7. Дејноста за посредување во презентирање на дела од областа на културата (во натамошниот текст: дејност за посредување во културата).

(2) Задолжителното обезбедување и заштитата на оригинали или примероци на објавени уметнички дела, се уредува со општ акт на министерот за култура, односно со закон.

1.1. Издавачка дејност

Член 48

(1) Издавачка дејност во смисла на овој закон, е издавање публикации со уметничка, научна и образовна содржина во книжен и електронски облик во доволен број примероци што се умножуваат со печатење, пресликување, копирање или на друг начин, доколку и се наменети на јавноста.

(2) Публикација, во смисла на овој закон, е книга, електронско издание, брошура, списание, нотен запис, репродукција на уметничка слика и цртеж, компјутерска програма, атлас, плакат, фотографија, носач на тон, односно на тон и слика (грамофонска плоча, компакт диск, магнетофонска, магнетна и друга лента, дијапозитив, тонска копија на филмска лента, видео лента и друго) и други слични авторски дела, умножени на начин определен во ставот (1) на овој член.

Член 49

(1) На секоја публикација се отпечатува: името на авторот и изведувачот, кое издание е по ред, името на преведувачот, односно преработувачот на публикацијата и изворот на преводот, односно на преработката, називот и седиштето на издавачот, продуцентот и печатарот, местото и годината на печатењето, каталогизација во публикација (СИР - запис), ISSN - меѓународен стандарден број (за списанија), ISBN - меѓународен стандарден број (за книги), како и тиражот на публикацијата.

(2) По исклучок на ставот (1) од овој член на помали публикации како проспект, разгледница и слично се отпечатува само називот и седиштето на издавачот и годината на издавање.

1.2.Музичка и сценско- уметничка дејност

Член 50

(1)Музичка и сценско- уметничка дејност, во смисла на овој закон, е подготвување и јавно изведување музички, драмски, оперски, оперетски, балетски, танцови, куклени и други уметнички дела, како и народни песни и игри и дела од фолклорот.

(2)Назив на установа или на друго правно лице што врши музичка или сценско- уметничка дејност е филхармонија, симфониски и друг оркестар, хор, театар, драма, опера, балет, ансамбл на народни песни и игри, танцов ансамбл и слично.

1.3. Филмска дејност

Член 51

(1)Филмска дејност, согласно со овој закон, е дејност за продукција на аудиовизуелно дело, како уметничко дело изразено во вид на поврзани подвижни слики, со или без тон, без оглед на видот на носачот што ги содржи (во натамошниот текст: филм).

(2)Назив на установа или на друго правно лице што врши филмска дејност е филмски продуцент.

1.4. Галериска дејност

Член 52

(1)Галериска дејност, во смисла на овој закон, е организирање и јавно изложување на оригинали или примероци на дела од ликовната и применетата уметност, оригинали на книжевни или музички дела, други уметнички предмети, фотографски дела и дела создадени во постапка слична на фотографската.

(2)Назив на установа или на друго правно лице што врши галериска дејност е галерија, уметничка збирка и слично.

(3)Установите од ставот (2) на овој член, заради остварување на галериската дејност, можат да вршат и откуп, чување и одржување на делата и предметите од ставот (1) на овој член.

1.5. Дејност на домови на културата

Член 53

(1)Дејноста на домовите на културата, во смисла на овој закон, е програмски и функционално поттикнување и развој на културата, особено на творештвото на децата и младината, на културно- уметничкиот аматеризам и објавувањето културно- уметнички дела, како и за вршење други дејности од областа на културата, согласно со закон.

(2)Назив на установа или на друго правно лице што ја врши дејноста од ставот (1) на овој член е: дом на културата, центар за култура, концертен центар, дом за деца и млади и слично.

1.6.Дејност за посредување во културата

Член 54

(1)Дејност за посредување во културата, во смисла на овој закон, е организирање и јавно презентирање, изложување, изведување и друго слично објавување на веќе објавени домашни и странски дела и изведби од областа на културата во Републиката и во странство, како и собирање и обработка на податоци за објавените дела и изведби.

(2)Назив на установа или на друго правно лице што врши дејност за посредување во културата е дирекција, агенција, манифестација, фестивал, менаџер, агент и слично.

Член 55

Посебен услов од членот 22 став (1) на овој закон за работа на субјектите регистрирани за музичка дејност, филмска дејност, сценско- уметничка дејност или за дејност за посредување во културата, е претходно склучување договор со надлежно здружение на автори за колективно остварување на авторското право и сродните права, согласно со прописите за авторското право и сродните права.

Член 56

Домашен или странски изведувач, односно странски сценски продуцент е должен со установа или со друго правно лице за посредување во културата, со седиште во Републиката, да склучи договор за јавно изведување дела од областа на културата во Републиката.

Оддел 2

ДЕЈНОСТИ ЗА ЗАШТИТА И КОРИСТЕЊЕ

Член 57

Дејностите за заштита и користење на материјалното и духовното творештво на Републиката и заедниците што живеат во неа, се регулираат со посебни закони.

IV. ФИНАНСИРАЊЕ НА КУЛТУРАТА

Член 58

(1)Уметникот, односно самостојниот уметник и друго физичко лице, по правило, обезбедува средства за својата работа.

(2)Средства за основање и работа на установи и други правни лица, по правило, обезбедува основачот.

Член 59

(1)Субјектите што остваруваат култура можат да користат средства и од други извори како сопствени приходи, приходи од услуги, донации,

фондови, фондации, легати, подароци, кредити, камати, дивиденди и слично.

(2) Покрај националните установи и другите субјекти што остваруваат култура, односно дејности во културата, може да користат средства и од Буџетот на Република Македонија, за реализација на проекти од национален интерес, согласно со Годишната програма, а во постапка пропишана со овој закон.

(3) Средствата од Буџетот ќе се користат за соодветно и правично афирмирање и унапредување на културата на сите заедници.

Оддел 1

ФИНАНСИРАЊЕ НА НАЦИОНАЛНИОТ ИНТЕРЕС

Член 60

(1) Средства за остварување на националниот интерес во културата, се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија преку Министерството за култура и се распределуваат со Годишната програма, согласно со овој закон.

(2) При распределбата на средствата од ставот (1) на овој член, се обезбедуваат:

1. Целосно и континуирано остварување на дејноста на националните установи;
2. Рамноправна положба на сите субјекти, независно од правниот статус, етничката или друга припадност, под еднакви услови утврдени согласно со овој закон и
3. Јавност во постапката и во актите за распределба.

Член 61

Средствата од членот 60 став (1) на овој закон, согласно со годишната програма се распределуваат особено за:

1. Програми за работа на национални установи;
2. Проекти што се од национален интерес на уметници, самостојни уметници, општински-градски и приватни установи, други правни и други физички лица;
3. Надоместоци на самостојни уметници;
4. Откупи, награди, осигурувања, стипендирање кадри и други стручни услуги за поттикнување на творештвото на сите граѓани во Републиката;
5. Инвестиционо и техничко одржување на објекти и опрема за културата во државна сопственост;
6. Создавање еднакви услови за афирмација и унапредување на културата на заедниците;
7. Создавање поволни услови за поттикнување и помагање на работата на невладините здруженија во областа на културата;
8. Меѓународна културна соработка и
9. Други културни активности што се од национален интерес, а утврдени со Годишната програма.

Член 62

(1) Националните установи до Министерството за култура доставуваат предлог на Годишна програма за работа најдоцна до месец јули во тековната година за наредната година.

(2) Предлогот на програмата од ставот (1) на овој член, главно се изразува преку проекти за вршење одделни работи во дејноста на установата, согласно со закон и актот за основање на установата. Во предлогот на програмата посебно се изразени средствата потребни за материјални трошоци и плати.

(3) Националните установи, соодветно на својата дејност, при предлагањето на програмите за работа, задолжително предвидуваат остварување и на мерките од членот 2, точки 5 и 8, а согласно со членот 47 став (2) на овој закон.

Член 63

(1) Министерството за култура за остварување на националниот интерес, согласно со Националната програма, распишува јавни конкурси за проекти што се од национален интерес, во месец мај во тековната година за наредната година.

(2) Конкурсот содржи:

1. Соопштување за која област или дејност во културата се распишува;

2. Услови за конкурирање и

3. Основни елементи за одделни видови проекти и слично.

(3) Конкурсите од ставот (1) на овој член се објавуваат во средствата за јавно информирање и траат 30 дена од денот на објавувањето. Конкурсите се објавуваат најмалку во по еден од весниците што се издаваат на македонски јазик и весниците што се издаваат на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик.

(4) По исклучок од ставот (3) на овој член конкурси за одредени работи, односно дејности, можат да бидат отворени во текот на целата година или да се објават во текот на годината за намените утврдени во членот 61 од овој закон.

(5) Министерот за култура со општ акт поблиску ги утврдува елементите што треба да бидат содржани во програмите, односно проектите.

(6) Министерството за култура во текот на годината може да распише посебни конкурси во форма на јавен повик за реализација на откупи или нарачка на однапред утврдени приоритетни проекти од национален интерес.

Член 64

(1) По конкурсите, односно повиците од членовите 16, 62, 63, 67 и 68 на овој закон, комисиите, односно надворешните соработници од членот 11 став (4) на овој закон, му предлагаат на министерот за култура кои програми, односно проекти по одделни дејности и работи од национален интерес, треба да се содржат во Годишната програма.

(2) Министерот за култура со општ акт поблиску ги утврдува критериумите за финансирање на програмите, односно проектите, по одделни дејности

во културата, врз основа на кои се утврдува кои проекти, односно програми се од национален интерес и ќе бидат составен дел на Годишната програма.

Член 65

(1) Министерот за култура ја донесува годишната програма, најдоцна 15 дена од денот на донесувањето на Буџетот на Република Македонија.

(2) Годишната програма се објавува во средствата за јавно информирање, во рок од осум дена од донесувањето.

Член 66

(1) Согласно со Годишната програма, министерот за култура склучува поединечни договори и издава решенија за користење на средствата со единките-корисници.

(2) Со договорот од ставот (1) на овој член, во зависност од областа, односно дејноста во културата, особено се утврдуваат програмата, односно проектот за кој се доделуваат средства, висината на средствата, динамиката и рокот за реализирање, доставувањето на извештаи, контролата на наменското користење на средствата и други прашања со кои се регулираат обврските и правата на единките-корисници.

(3) Единките-корисници се должни наменски да ги користат средствата добиени од Министерството за култура и по реализирањето на програмата, односно проектот, до Министерството за култура доставуваат извештај за извршување на програмата.

(4) Министерството за култура врши контрола на наменско и законито користење на средствата од Договорот од ставот (1) на овој член. Министерот за култура може да овласти и стручни лица или независни ревизори да вршат контрола на реализацијата на договорените проекти.

(5) На договорот за користење средства се однесуваат прописите за облигационите односи.

Член 67

(1) Министерот за култура може по непосредно договарање со установи или други правни лица да склучи договор за финансирање програми, односно проекти со кои што континуирано, квалитетно и традиционално се остварува дејноста од областа на културата, особено на културно-уметнички манифестации и фестивали, списанија за култура и уметност, здруженија на уметници и слично, за период до четири години, кој може да се обновува.

(2) Договорот од став (1) на овој член се реализира преку годишни програми за кои се склучува договор по конкурс од членот 63 на овој закон.

Член 68

(1) Заради создавање на поволни услови за спроведување на децентрализација во културата, министерот за култура по непосредно договарање со надлежен орган на единиците на локалната самоуправа, може да склучи договор за заедничко финансирање програми, односно

проекти на локални установи од областа на културата, за период до четири години, кој може да се обновува.

(2) Договорот се реализира преку годишни програми за кои се склучува договор по конкурс од членот 63 на овој закон.

V. ПРАВА ОД РАБОТЕН ОДНОС ВО ОБЛАСТА НА КУЛТУРАТА

Член 69

(1) Прописите за работни односи, за здравствено, за пензиско и за инвалидско осигурување соодветно се применуваат на работниците во областа на културата, доколку со овој закон поинаку не е определено.

Оддел 1

КОМОРА НА КУЛТУРАТА

Член 70

(1) Самостојните уметници и работодавците со средства во приватна сопственост од областа на културата, заради остварување на заеднички интереси, можат да основаат комора на културата.

(2) Комората на културата е правно лице што се основа и работи согласно со општите прописи за здруженијата на граѓани.

Оддел 2

ЗАСНОВАЊЕ РАБОТЕН ОДНОС СО СТРАНКИ ДРЖАВЈАНИ

Член 71

(1) Засновањето работен однос со странски државјани, за вршење работи и дејности од областа на културата, се врши според прописите за засновање работен однос со странски државјани, по претходно одобрение од министерот за култура, а најдолго три години.

(2) Работодавецот е должен со барањето за одобрение до Министерството за култура да достави: извод од регистрацијата за вршење дејност од областа на културата, името на странскиот државјанин, објавениот оглас за потребата од работник, програма и период на засновање на работниот однос, како и посебно образложение за потребата од вработување странски државјанин.

(3) Одобрението од ставот (1) на овој член го дава министерот за култура во рок од 15 дена.

(4) Засновањето работен однос од ставот (1) на овој член со особено значајни, истакнати, стручни и дефицитарни кадри во областа на културата може да се врши само со посебно образложение, а без документацијата од ставот (2) на овој член.

Член 72

Ангажирањето странско правно и физичко лице за вршење работи од областа на културата во Републиката може да се врши само преку писмен договор со домашна установа или друго домашно правно лице. Примерок од договорот задолжително се доставува до Министерството за култура заради евиденција.

Член 73

При засновање работен однос со лица без државјанство или со лица чие државјанство не може да се утврди (апатриди), се применува член 71 од овој закон.

Оддел 3

ПРАВА ОД РАБОТЕН ОДНОС ВО НАЦИОНАЛНА УСТАНОВА

Член 74

(1)Работен однос во национална установа за вршење уметничка, односно стручна работа по правило се заснова со склучување договор за работа меѓу работникот и директорот на установата за период до пет години, за работни места утврдени во актот за организација и систематизација.

(2)На секои пет години за лицата со кои е склучен договор за вршење уметнички, односно стручни работи во национална установа се спроведува постапка за реаудиција- тестирање- рецензија за обновување на договорот во наредните пет години.

(3)Одредбите од ставот (2) на овој член нема да се применуваат на лица со над 25 години работен стаж во национална установа.

(4)Прашањата околу спроведувањето на реаудиција, тестирање и рецензија во националната установа, се утврдуваат со посебен општ акт на националната установа.

Член 75

Уметничка односно стручна работа во национална установа може да се врши и со склучување авторски, односно изведувачки или друг договор на директорот со уметникот, со самостојниот уметник или со другото физичко лице, по предлог и во согласност со уметничкиот, односно програмскиот директор на установата.

Член 76

Работниот однос од членот 74 став (1) на овој закон за одредени работни места, утврдени со општ акт на установата, се заснова по пат на аудиција за уметничка работа, односно рецензија за стручна работа. Со актот се определуваат и условите за реаудиција, односно реизбор.

Оддел 4

Член 77

Штрајк во национална установа се остварува согласно со одредбите за штрајк од прописите за јавните претпријатија.

VI. УПРАВЕН НАДЗОР ВО ОБЛАСТА НА КУЛТУРАТА И ЕВИДЕНЦИЈА

Оддел 1

УПРАВЕН НАДЗОР

Член 78

Управниот надзор над спроведување на законите и другите прописи во областа на културата го врши Министерството за култура, согласно со закон.

Член 79

(1) Во вршењето управен надзор над субјектите што вршат дејност од областа на културата, Министерството за култура има право и должност да запре делумно или во целост од извршување општ или поединечен акт што не е во согласност со законот, односно со општиот акт со кој мора да биде во согласност.

(2) Министерството за култура, доколку запрело од извршување општ акт на субјектите што вршат дејност од областа на културата, за кој смета дека не е во согласност со Уставот на Република Македонија и со закон од областа на културата, е должна во рок од осум дена од денот на донесувањето на решението за запирање, да поведе постапка пред Уставниот суд на Република Македонија за оценување на уставноста, односно законитоста на запрениот акт.

(3) Министерството за култура доколку запрело од извршување поединечен акт за кој смета дека не е во согласност со закон од областа на културата или со општ акт со кој мора да биде во согласност, е должно, во рок од осум дена од денот на донесувањето на решението за запирање да поведе постапка пред надлежен суд.

(4) Ако Министерството за култура во рокот утврден во ставови (2) и (3) на овој член не поведе постапка пред надлежен суд, решението за запирање престанува да важи и актот што е запрен може да се применува.

1.1. Инспекциски надзор

Член 80

(1) Инспекцискиот надзор над спроведувањето и примената на законите и другите прописи во културата го вршат инспектори за култура (инспектор).

(2) Инспектор може да биде лице кое покрај општите услови за засновање работен однос на државен службеник определени со закон треба да ги исполнува и посебните услови:

- 1) да има соодветно високо образование и
- 2) да има работно искуство над две години во органите на државната управа или три години во струката.
- (3) Раководител инспектор може да биде лице дипломиран правник и кое ги исполнува општите услови за засновање работен однос на државен службеник определени со закон и со најмалку пет години работно искуство во струката од кои три години како инспектор.

Член 81

- (1) Инспекторот има легитимација.
- (2) Инспекторот е должен пред вршењето на инспекцијата да се легитимира.
- (3) Образецот на легитимацијата и начинот на нејзиното издавање ги пропишува министерот за култура.

Член 82

- (1) Инспекторот е должен да изврши увид во работењето на установите и другите правни лица што вршат дејности од областа на културата, за работите од културата, по службена должност или по пријава.
- (2) Во вршењето на увидот, инспекторот е должен на субјектите каде што се врши увидот да им дава помош во спроведувањето на законите и други прописи од областа на културата.

Член 83

- Во вршењето на работите од својата надлежност инспекторот е овластен:
1. Да оствари увид во извршувањето на законите и други прописи и да бара потребни податоци за тоа;
  2. Да нареди извршување на законите и други прописи и мерки, односно отстранување на недостатоци што произлегуваат од примена на незаконски мерки и акти или од повреда на закон или друг пропис;
  3. Да забрани спроведување на незаконски мерки;
  4. Да поднесе предлог до надлежниот орган за бришење на установите и други правни лица од соодветниот регистар;
  5. Да изрече и наплати казна на лице место;
  6. Да изрече заштитни мерки времено одземање предмети користени, наменети или создадени со прекршок;
  7. Ако повредата на законот, односно прописот, претставува кривично дело или прекршок, инспекторот е овластен да поднесе барање, односно предлог за покренување постапка;
  8. Да нареди физичко, техничко и друго обезбедување на објекти и предмети доколку постои опасност од нивно оштетување и уништување и
  9. Врши и други работи согласно со закон.

Член 84

- (1) Кога со пропис е предвидена можност за одземање на предмети со кои е сторено кривично дело или прекршок, инспекторот може привремено да ги одземе предметите за што е должен да издаде потврда со точен опис и количина на одземените предмети.

(2) Во пријавата за покренување на постапка за сторено кривично дело, односно барање за покренување на прекршочна постапка инспекторот е должен да ја наведе и преземената мерка од ставот (1) на овој член.

Член 85

(1) Правните и физичките лица чие работење подлежи на надзор согласно со овој закон се должни да му овозможат на инспекторот увид во состојбата, работата и актите и да му ги даваат бараните податоци и известувања.

(2) За извршениот увид инспекторот составува писмен извештај, односно записник, што особено ги содржи констатираната состојба и предложените мерки. Извештајот веднаш го доставува до органите на раководење и управување на установата, односно на друго правно лице.

(3) Доколку инспекторот утврди дека не се извршуваат законите, другите прописи и општи акти, донесува решение со кое се наредува извршување на определени мерки со одреден рок, но најмногу до 30 дена.

Член 86

(1) За предложените мерки, согласно со извештајот инспекторот донесува решение. Во решението се определува и рокот за извршување на мерките.

(2) Против решението на инспекторот може да се изјави жалба до комисија на Владата на Република Македонија, во рок од осум дена од денот на доставувањето на решението.

(3) Жалбата не го одлага извршувањето на решението.

Член 87

(1) Инспекторот е овластен да врши инспекциски надзор во секое време во просториите, односно на местото каде што се врши дејноста од областа на културата.

(2) Инспекторот може да врши инспекциски надзор и во отсуство на директорот и одговорното лице на правното лице што врши дејност од областа на културата.

Оддел 2

ЕВИДЕНЦИЈА

Член 88

(1) Министерството за култура води евиденција за самостојните уметници, за установите и другите правни лица, за објектите за култура во државна сопственост и за други податоци од надлежност на Министерството.

(2) Постапката за прибирање на податоците, нивната содржина и обработка ги пропишува, со општ акт, министерот за култура.

(3) Субјектите во културата се должни на Министерството за култура да му доставуваат податоци согласно со актот од ставот (2) на овој член.

VII. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 89

(1) Со парична казна од 10.000 до 300.000 денари ќе се казни за прекршок правно лице што:

1) врши дејност од областа на културата за која не е регистрирано (членови 18 став (1) и 39 став (1));

2) остварената разлика меѓу приходите и расходите не ја вложи во истата дејност, односно платите и другите надоместоци го надминуваат процентот утврден со овој закон (член 18 став (2));

3) врши дејност од областа на културата без решение дека ги исполнува условите за вршење на дејноста (член 22 став (2));

4) донесува акти спротивно на овој закон (членови 25 и 35);

5) не ја врши дејноста од областа на културата во посебно организиран дел (член 39 став (1));

6) не обезбедува и заштитува оригинали или примероци на објавени уметнички дела согласно со актот на министерот (член 47 став (2));

7) врши дејност за посредување во културата без склучен договор со надлежно здружение (член 55);

8) не склучи договор за јавно изведување дела од областа на културата согласно со овој закон (член 56);

9) ненаменски ги користи средствата добиени од Министерството за култура или не доставува извештај (член 66 став (3));

10) заснова работен однос со странски државјанин, односно ангажира странско правно или физичко лице спротивно на овој закон (членови 71 и 72);

11) заснова работен однос, односно склучи договор спротивно на овој закон (членови 74, 75 и 76);

12) не му овозможи увид на инспекторот и не му ги даде бараните податоци и известувања (член 85 став (1));

13) не ги изврши наредените мерки или дејствија (членови 84 и 85 став (3));

14) на Министерството за култура не му доставува податоци согласно со овој закон (член 88) и

15) не ја усогласат својата работа и актите со овој закон (член 91).

(2) Со парична казна од 1.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок и одговорното лице во правното лице кога до прекршокот од ставот (1) на овој член дошло со негово дејствие или со негово пропуштање на задолжителен надзор.

(3) Со парична казна од 1.000 до 50.000 денари ќе се казни и трговецот-поединец за прекршокот од ставот (1) точки 2), 3), 4) и 8) на овој член.

(4) За прекршокот на ставот (1) на овој член можат да се изречат следниве мерки на безбедност:

1. Забрана на вршење професија, дејност или должност од шест месеци до пет години за правно лице, односно од три месеци до една година за одговорното лице во правното лице, односно трговецот-поединец и

2.Одземање предмети со кои е извршен прекршокот за правното лице и трговецот- поединец.

VIII.ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Оддел 1

САМОСТОЈНИ УМЕТНИЦИ

Член 90

(1)Самостојните уметници кои до денот на влегувањето во сила на овој закон се стекнале со право за плаќање на придонесите за здравствено, пензиско и инвалидско осигурување од средства од Републичкиот буџет, согласно со Законот за самостојни уметници ("Службен весник на СРМ" бр. 46/82), правото им продолжува една година од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(2)На самостојните уметници од ставот (1) на овој член кои на денот на влегувањето во сила на овој закон им недостигаат пет години работен стаж до исполнување услови за остварување право на пензија им продолжува стекнатото право согласно со Законот за самостојните уметници од ставот (1) на овој член, до исполнувањето на условите за стекнување право на пензија.

Оддел 2

ОРГАНИЗАЦИИ

Член 91

Организациите и правните лица што вршат дејност од областа на културата од членот 92 на овој закон, ќе ја усогласат својата работа и општи акти со одредбите на овој закон во рок од шест месеци од денот на утврдувањето на нивниот статус согласно со овој закон.

Член 92

Организациите со општествен капитал што се регистрирани за вршење дејност од посебен општествен интерес во областа на културата во периодот пред донесувањето на амандманите на Уставот на Социјалистичка Република Македонија од 1990 година, основани согласно со закон од општествено- политичка заедница, самоуправна интересна заедница на културата или општествено- политичка организација продолжуваат да работат како национални установи до утврдувањето на нивниот статус согласно со овој закон, односно до завршувањето на постапката за трансформација согласно со прописите за трансформацијата на општествениот капитал.

Член 93

Владата на Република Македонија со одлука определува на кои организации од членот 92 на овој закон, им ги презема основачките права и ги утврдува како национални установи.

Член 94

(1) Советот на единицата на локалната самоуправа, по непосреден повик од Министерството за култура, во рок од 30 дена од денот на влегувањето во сила на одлуката од членот 93 на овој закон, со одлука определува на кои од другите организации од членот 92 на овој закон, освен организациите од член 93 на овој закон, им ги презема основачките права и ги утврдува како општински- градски установи.

(2) Владата на Република Македонија и советот на единицата на локалната самоуправа, во рок од 30 дена по влегувањето во сила на законот со кој се уредува финансирањето на општините, со договор го утврдуваат пренесувањето на имотот, опремата, кадрите, средствата и други релевантни прашања за пренесување на основачките права за организациите од ставот (1) на овој член. До потпишувањето на договорот тие продолжуваат да се финансираат од Буџетот на Република Македонија и да работат како национални установи.

2.1. Сопственост и трансформација на општествениот капитал

Член 95

Објектите за култура и опремата што како општествена сопственост се дадени на користење на организациите од членот 92 на овој закон, се во државна сопственост, доколку согласно со закон поинаку не е определено.

Член 96

(1) Владата на Република Македонија во рок од 60 дена од влегувањето во сила на општиот акт од членот 94 на овој закон, со одлука ги утврдува објектите и опремата за култура што остануваат во државна сопственост.

(2) Објектите и опремата од ставот (1) на овој член, Владата на Република Македонија ќе му ги додели на користење на Министерството за култура.

(3) Министерството за култура спроведува постапка за давање под закуп на објектите и опремата од ставот (1) на овој член, со конкурс, за културни цели.

Доколку објектите и опремата не се доделат за остварување културни цели, се распишува нов конкурс за други цели.

Член 97

(1) На организациите од членот 92 што нема да бидат утврдени како национални или општински- градски установи по истекот на рокот од членот 96 став (1) на овој закон, може да се врши трансформација на општествениот капитал според прописите што се однесуваат на трансформацијата на претпријатијата со општествен капитал.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член, трансформацијата на организациите од членот 92 на овој закон што на денот на влегувањето во

сила на овој закон се регистрирани за вршење издавачка дејност, продолжува да се врши според прописите за трансформација на претпријатијата со општествен капитал.

2.2.Раководење, акти и работни односи

Член 98

(1) Владата на Република Македонија, без конкурс, во рок од 15 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон, именува вршители на должноста директори на организациите од членот 92 на овој закон.

(2) Владата на Република Македонија во рок од 30 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон, ги именува членовите на управните одбори на организациите од членот 92 на овој закон, со што постојните самоуправни органи престануваат со работа.

Член 99

Министерството за култура во рок од осум дена од денот на влегувањето во сила на одлуката од членот 93 на овој закон, распишува јавен конкурс за избор на директори на националните установи.

Член 100

(1) Распоредувањето на работниците во национална установа од членот 93 на овој закон, се врши во рок од 15 дена од денот на влегувањето во сила на актот за организација на работата и актот за систематизација на работните места.

(2) На работниците во националните установи кои нема да бидат распоредени согласно со ставот (1) на овој член и согласно со членот 74 став (2), како и на работниците од членот 96 на овој закон, им престанува работниот однос во согласност со одредбите од прописите за работните односи што се однесуваат на престанок на работниот однос со отказ поради економски, технолошки, структурални или слични промени.

(3) Работниците со работен стаж над 20 години, на коишто им престанал работниот однос согласно со ставот (2) на овој член, доколку се регистрираат како самостојни уметници, можат да им се обезбедат поволни услови и надоместоци согласно со актот од членот 16 на овој закон.

(4) Средствата за остварување на правата и надоместоците на работниците од ставовите (2) и (3) на овој член се обезбедуваат во Буџетот на Република Македонија.

Оддел 3

ПОДЗАКОНСКИ АКТИ

Член 101

Националната програма ќе се донесе во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 102

Министерот за култура ќе ги донесе актите од членовите 16, 47 став (2), 63 став (5), 64 став (2), 81 став (3) и 88 став (2) на овој закон, во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Оддел 4

ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 103

(1) Со влегувањето во сила на овој закон, престануваат да важат:

1. Законот за издавачката дејност ("Службен весник на СРМ" бр. 15/73, 9/78 и 51/88 и "Службен весник на Република Македонија" бр. 12/93 и 54/95);

2. Законот за сценско- уметничката дејност ("Службен весник на СРМ" бр. 4/86 и 51/88 и "Службен весник на Република Македонија" бр. 12/93);

3. Законот за филмската дејност ("Службен весник на СРМ" бр. 15/86 и 51/88 и "Службен весник на Република Македонија" бр. 12/93) и

4. Законот за самоуправните интересни заедници на културата ("Службен весник на СРМ" бр. 5/74, 9/78, 43/78, 41/81 и 25/84).

(2) Законот за самостојните уметници ("Службен весник на СРМ" бр. 46/82) престанува да важи по една година од денот на влегувањето во сила на овој закон, односно за лицата од членот 90 став (2) на овој закон, до исполнување на условите за стекнување право на пензија.

Член 104

Со влегувањето во сила на овој закон престануваат да важат одредбите од законите од областа на културата што се однесуваат на основањето, работата и престанокот на организациите, раководењето, управувањето и одлучувањето, како и на финансирањето и надзорот што не се во согласност со овој закон, и тоа од:

1. Законот за библиотечната дејност ("Службен весник на СРМ" бр. 17/74, 42/76, 17/84 и 51/88 и "Службен весник на Република Македонија" бр. 12/93);

2. Законот за музејската дејност ("Службен весник на СРМ" бр. 25/79 и 51/88 и "Службен весник на Република Македонија" бр. 12/93);

3. Законот за заштита на спомениците на културата ("Службен весник на СРМ" бр. 24/73 и 42/76 и "Службен весник на Република Македонија" бр. 12/93);

4. Законот за основање Кинотека на СРМ ("Службен весник на СРМ" бр. 20/74) и

5. Законот за споменици и спомен- обележја ("Службен весник на СРМ" бр. 31/82 и 51/88 и "Службен весник на Република Македонија" бр. 12/93).